

Številka: 0143-59/2024-2611
Ljubljana, dne 10. 6. 2024
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in tretjega odstavka 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji
SKLEP
Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije, generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo in Ekonomsko-socialnemu svetu.
Barbara Kolenko Helbl generalna sekretarka
Priloga: <ul style="list-style-type: none">- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023.
Prejmejo: <ul style="list-style-type: none">- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,- Damjan Mašera, vodja Sektorja za delovna razmerja in druge oblike dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none">- Luka Mesec, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,- Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,- Igor Feketija, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,

- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica, Direktorat za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

5. Kratek povzetek gradiva:

Na podlagi 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZID-1) Inšpektorat Republike Slovenije za delo vsako leto, do konca marca tekočega koledarskega leta, predloži ministrstvu, pristojnemu za delo, poročilo o svojem delu za preteklo koledarsko leto.

Poročilo mora vsebovati zlasti (prvi odstavek 7. člena ZID-1):

1. navedbo zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb ter splošnih aktov iz pristojnosti inšpektorata,
2. podatke o številu javnih uslužbencev, zaposlenih na inšpektoratu,
3. podatke o številu delodajalcev po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled, ter o številu delavcev, zaposlenih pri teh delodajalcih,
4. podatke o številu pregledov po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled,
5. podatke o vloženih prijavih, ugotovljenih kršitvah in vloženih ovadbah za kazniva dejanja, o izrečenih ukrepih ter o uresničevanju izrečenih ukrepov po dejavnostih,
6. podatke o nezgodah pri delu s smrtnim izidom, kolektivnih nezgodah, nezgodah pri delu, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, ter o ugotovljenih poklicnih boleznih po dejavnostih.

V primerih iz 5. in 6. točke prvega odstavka 7. člena ZID-1 mora Inšpektorat Republike Slovenije za delo predlagati tudi ukrepe za reševanje vprašanj s tega področja.

Vlada Republike Slovenije poročilo obravnava najpozneje do 30. junija tekočega koledarskega leta in ga najpozneje v treh mesecih od dneva obravnave predloži Državnemu zboru Republike Slovenije in generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Vlada Republike Slovenije poročilo predloži tudi Ekonomsko-socialnemu svetu.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023 pozitivno in meni, da je pripravljeno v skladu z ZID-1.

Vlada Republike Slovenije obravnava Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo na podlagi tretjega odstavka 7. člena ZID-1. Poročilo se nanaša na preteklo leto (2023) in ne vsebuje odločitev, ki bi Republiko Slovenijo zavezovale v naslednjih letih.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:!				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:!				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: /**7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:**

Gradivo nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Pri pripravi gradiva sodelovanje javnosti ni potrebno.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Luka Mesec
MINISTER

Priloga:

- Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije
- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023

KRATKA OBRAZLOŽITEV GRADIVA:

Na podlagi 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZID-1) Inšpektorat Republike Slovenije za delo (v nadaljnjem besedilu: inšpektorat) vsako leto, do konca marca tekočega koledarskega leta, predloži ministrstvu, pristojnemu za delo, poročilo o svojem delu za preteklo koledarsko leto.

Poročilo mora vsebovati zlasti (prvi odstavek 7. člena ZID-1):

1. navedbo zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb ter splošnih aktov iz pristojnosti inšpektorata,
2. podatke o številu javnih uslužbencev, zaposlenih na inšpektoratu,
3. podatke o številu delodajalcev po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled, ter o številu delavcev, zaposlenih pri teh delodajalcih,
4. podatke o številu pregledov po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled,
5. podatke o vloženih prijavih, ugotovljenih kršitvah in vloženih ovadbah za kazniva dejanja, o izrečenih ukrepih ter o uresničevanju izrečenih ukrepov po dejavnostih,
6. podatke o nezgodah pri delu s smrtnim izidom, kolektivnih nezgodah, nezgodah pri delu, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, ter o ugotovljenih poklicnih boleznih po dejavnostih.

V primerih iz 5. in 6. točke prvega odstavka 7. člena ZID-1 mora inšpektorat predlagati tudi ukrepe za reševanje vprašanj s tega področja.

Vlada Republike Slovenije poročilo obravnava najpozneje do 30. junija tekočega koledarskega leta in ga najpozneje v treh mesecih od dneva obravnave predloži Državnemu zboru Republike Slovenije in generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Vlada Republike Slovenije poročilo predloži tudi Ekonomsko-socialnemu svetu.

Poročilo obsega naslednja glavna poglavja:

1. Predlogi za spremembo zakonodaje.
2. Pristojnosti, organiziranost in dejavnost inšpektorata.
3. Inšpekcijski nadzor na področju varnosti in zdravja pri delu.
4. Inšpekcijski nadzor na področju delovnih razmerij.
5. Usmerjeni nadzori inšpektorata v letu 2023.
6. Inšpekcijski nadzor na področju socialnega varstva.
7. Projektna enota Inšpektorata Republike Slovenije za delo.

Inšpektorat opravlja inšpekcijski nadzor na treh področjih, področju delovnih razmerij, varnosti in zdravja pri delu ter na področju socialnega varstva.

Inšpektorat je imel na dan 31. decembra 2023 v okviru kadrovskega načrta zaposlenih 129 uslužbencev. Od tega je bilo poleg glavnega inšpektorja na dan 31. decembra 2023 zaposlenih 97 inšpektorjev. Od vseh inšpektorjev je bilo na področju nadzora delovnih razmerij zaposlenih 56 inšpektorjev, na področju nadzora varnosti in zdravja pri delu 35 inšpektorjev in v socialni inšpekciji 6 inšpektorjev.

Inšpektorji so v letu 2023 opravili 10.101 inšpekcijski pregled, od tega na področju nadzora delovnih razmerij 5.500 pregledov, na področju varnosti in zdravja pri delu 4.475 pregledov, inšpektorji za socialne zadeve pa so opravili 126 pregledov. Inšpekcijske preglede izvajajo v obliki rednih, izrednih in kontrolnih pregledov. S kontrolnimi pregledi preverjajo uresničevanje izrečenih ukrepov.

Z vseh treh področij dela so inšpektorji v letu 2023 ugotovili 15.512 različnih kršitev in na podlagi tega izdali 7.135 upravnih in prekrškovnih ukrepov ter podali 29 naznanil sumov storitve kaznivega dejanja oziroma kazenskih ovadb. Izrečenih je bilo za 3.734.918,67 EUR glob. Izdali so tudi 755 dovoljenj za

delo otrok, 18 soglasij glede izključitve posebnega varstva po 115. členu ZDR-1 in 1 odločbo o zadržanju učinkovanja prenehanja delovnega razmerja zaradi odpovedi po 2. odstavku 215. člena ZDR-1.

Na dan 31. decembra 2023 je bilo v Poslovni register Slovenije (po podatkih AJPES) vpisanih 241.128 poslovnih subjektov oziroma delodajalcev ali subjektov nadzora. Število poslovnih subjektov se vsako leto povečuje, število zaposlenih inšpektorjev pa kljub kadrovskim okrepitvam v zadnjih letih temu ne sledi v dovoljšni meri.

Na področju varnosti in zdravja pri delu so inšpektorji na podlagi opravljenih nadzorov ugotovili 9.083 kršitev. Največ kršitev je bilo ugotovljenih v zvezi z ocenjevanjem tveganj in izdelavo izjave o varnosti z oceno tveganja (1.990 kršitev), sledijo jim kršitve glede urejenosti in varnosti delovnih mest na prostem (1.482 kršitev), glede zagotavljanja zdravstvenega varstva delavcev (1.362 kršitev), glede zagotavljanja osebne varovalne opreme (1.000 kršitev) ter glede usposabljanja delavcev za varno opravljanje dela (857 kršitev).

Največ kršitev je bilo ugotovljenih v dejavnosti gradbeništva, in sicer 29,2 %, sledijo predelovalna dejavnost z 17,8 %, dejavnost trgovine s 11,3 %, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti s 6,5 % in dejavnost gostinstva z 5,6 % kršitev.

V letu 2023 so s področja delovnih razmerij na podlagi izvedenih nadzorov inšpektorji ugotovili 6.380 kršitev delovnopravne zakonodaje. Najpogosteje ugotavljajo kršitve na področju plačila za delo in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (2.926). Po številu kršitev so na drugem mestu kršitve v zvezi z zaposlovanjem v širšem smislu (763), na tretje mesto pa se s 728 kršitvami uvrščajo kršitve v zvezi z dolžnostmi zavezancev v postopku inšpekcijskega nadzora. Sledijo ugotovljene nepravilnosti v zvezi z evidencami na področju dela in socialne varnosti (505). V poročevalskem obdobju so ugotovili tudi 385 kršitev v zvezi z delovnim časom in zagotavljanjem odmorov in počitkov ter 207 kršitev v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi. Nadzor se je izvajal tudi na področju prekrškov oblik dela, inšpektorji pa so glede tega ugotovili 109 kršitev. Inšpektorji so ugotovili tudi 172 kršitev Zakona o urejanju trga dela.

Največ kršitev so inšpektorji ugotovili v dejavnosti gradbeništva (1.192), temu sledita predelovalna dejavnost (676) in dejavnost gostinstva (578).

V letu 2023 je socialna inšpekcija izvedla 126 nadzorov. Največ inšpekcijskih nadzorov, 65 %, se je zaradi raznolikosti in občutljivosti nalog, ki jih opravljajo, ter pooblastil, pričakovano nanašalo na ravnanja CSD-jev.

Socialna inšpekcija je v letu 2023 na področju delovanja CSD-jev prednostno obravnavala prijave, iz katerih je bilo mogoče sklepati, da očitana nepravilnost ogroža koristi otrok ter tiste, v katerih so se očitale nepravilnosti s področja obravnave nasilja v družini.

Upoštevajoč usmeritve dela inšpekcije ter po presoji prejetih prijav so se nadzori največkrat izvedli nad izvajanjem nalog, povezanih z zaščito ogroženih otrok ter rejništvom (35 %), urejanjem razmerij med starši in otroki po razpadu družinske skupnosti (32 %), obravnavo nasilja v družini (17 %), uveljavljanjem pravic iz javnih sredstev (17 %), ter nalog, povezanih s postavitvijo skrbnika in izvajanjem skrbniških nalog (7 %).

Projektna enota IRSD je v obravnavanem letu do konca meseca marca še izvajala projekt Odpravimo konflikte na delovnem mestu – ozaveščanje o možnosti posredovanja v sporu med delavcem in delodajalcem ter svetovanje delodajalcem, ki je bil financiran s prispevkom Evropskega socialnega sklada (80 %) in pripadajoče udeležbe Republike Slovenije (20 %). To so bili še zadnji trije meseci izvajanja projekta, ki se je 31.3.2023 zaključil. Tudi v tem obdobju so ga izvajali zelo uspešno, saj so dosegli oziroma presegli vse zastavljene kazalnike.

Poleg nadzorov in izdajanja ukrepov so uslužbenci inšpektorata opravljali tudi drugo strokovno delo in nudili strokovno pomoč delavcem in delodajalcem.

Skrbeli so za sodelovanje z institucijami z različnih delovnih področij, tako z drugimi državnimi organi, različnimi organizacijami, kot s sindikalnimi oziroma strokovnimi združenji delavcev in delodajalcev. Sodelovanju je namenjeno veliko pozornosti v smislu izmenjave informacij ter učinkovitega preventivnega in represivnega delovanja. Inšpektorat je bil aktiven tudi na mednarodnem področju.

V skladu s 7. členom ZID-1 inšpektorat v letnem poročilu o delu daje tudi več predlogov za spremembo zakonodaje, pri katerih so izhajali iz ugotovitev s terena.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pregledalo prejeto poročilo in podalo k vsebini poročila inšpektoratu svoje stališče oz. mnenje. Ministrstvo za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje končno besedilo Poročila o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023 pozitivno in meni, da je pripravljeno v skladu z ZID-1.

PRILOGA

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in tretjega odstavka 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije, generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo in Ekonomsko-socialnemu svetu.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2023.

Prejmejo:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

